

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу**

Кафедра документознавства та інформаційної діяльності

Ю. Л. Романишин

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

**Івано-Франківськ
2023**

УДК 37.013(075.8)

P-69

Рецензент:

Опар Н. В. – доцент, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

*Рекомендовано методичною радою університету
(протокол №1 від 28. 02. 2023 р.)*

Романишин Ю. Л.

P-69 Професійна педагогіка: методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2023. 66 с.

МВ 02070855-19809-2023

Методичні вказівки містять короткий огляд теоретичного матеріалу, завдання для підготовки до практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи, виконання контрольної роботи; перелік питань для контролю та атестації знань студентів; рекомендовані джерела інформації з дисципліни «Професійна педагогіка». Розроблені відповідно до робочих програм навчальної дисципліни та навчальних планів підготовки здобувачів другого (магістерського) та третього (доктор філософії) рівнів вищої освіти денної та заочної форм навчання.

Призначені для підготовки магістрів за спеціальністю 029 – «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» та аспірантів непедагогічних спеціальностей. Ним можуть користуватися бакалаври, магістри, аспіранти інших спеціальностей та слухачі курсів підвищення кваліфікації.

УДК 37.013(075.8)

МВ 02070855-19809-2023

© Романишин Ю. Л.,

© ІФНТУНГ, 2023

Відповідальний за випуск,
завідувач кафедри документознавства та
інформаційної діяльності

Юлія РОМАНИШИН

Член експертно-рецензійної комісії університету

Мирослава ВЕНГРИНЮК

Нормоконтролер

Лідія АРТИМ

Інженер I категорії

Тетяна МАКАР

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Короткий огляд лекційного курсу	6
2. Завдання до практичних занять	16
3. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи	38
4. Перелік питань для самостійної та індивідуальної роботи. Педагогічні задачі та ситуації.	43
5. Перелік питань для контролю та атестації знань студентів з дисципліни «Професійна педагогіка».	51
Додатки	59
Рекомендовані джерела інформації.	63

ВСТУП

Стратегія розвитку сучасного українського суспільства в умовах соціально-економічних реформ, концепцій диджиталізації та відкритої освіти потребує підвищення вимог до освітньої системи й професійної підготовки фахівців. Результативність такої системи вимірюється соціальною та професійною адаптацією її випускників. Педагогічна наука відповідає на сучасні виклики і вимоги суспільства щодо розвитку, навчання, становлення сучасного фахівця, що, безумовно, зумовлює необхідність засвоєння майбутніми фахівцями новітніх знань у педагогічній сфері, розвитку активності та самостійності здобувачів освіти. Прогностичний розвиток системи освіти вимагає від педагогічної науки і практики вивчення і впровадження новітніх методів навчання, відбір, теоретичне осмислення та практичне застосування педагогічних інновацій. Практичні аспекти новітньої освіти відіграють надзвичайно важливу роль у творенні інтегрованого, цифрового суспільства, яке базується на концепції безперервної освіти та гуманістичних цінностях.

Вимоги сучасного здобувача освітніх послуг зростають, і не лише в інформаційно-змістовому а й у діяльнісному компоненті педагогічного процесу. Тому, підготовка здобувачів вищої освіти в непедагогічних ЗВО до педагогічної діяльності в галузі професійної освіти є дуже актуальною. Формування у здобувачів освітнього ступеня «магістр» та наукового ступеня «доктор філософії» педагогічних, цифрових, інформаційно-аналітичних, науково-дослідницьких, професійно-творчих, освітньо-наукових компетентностей є вагомими програмними результатами навчання в ході вивчення дисципліни «Професійна педагогіка». Враховуючи вищесказане, в навчальний план підготовки магістра та доктора філософії введено дисципліну «**Професійна педагогіка**».

Мета вивчення дисципліни – набуття здобувачами вищої освіти (магістрами, докторами філософії) компетентностей, що базуються на наукових фахових знаннях, навичках та уміннях в сфері професійної педагогіки щодо мети, завдань, структури, напрямів реформування професійної вищої школи, методологічних, психологічних і дидактичних основ організації освітнього

процесу, розкриття закономірностей розвитку освіти; розроблення на цій основі підходів до вдосконалення системи формування психолого-педагогічної готовності здобувачів вищої освіти до викладацької та науково-педагогічної діяльності.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички:

- демонструвати навички впровадження сучасних педагогічних інновацій і використання ефективних прийомів та педагогічно виважених інтерактивних методів навчання;

- демонструвати навички здійснення інформаційного супроводу педагогічних проєктів та науково-дослідної діяльності;

- здатність розробляти та проводити навчальне заняття із використанням сучасних технологій навчання;

- проводити науково-педагогічні дослідження та оформляти їх результати у формі наукових публікацій;

- здійснювати педагогічний аналіз методів, засобів та форм організації освітнього процесу і використовувати в ньому новітні педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей (загальних та фахових) передбачених стандартом другого рівня вищої освіти України зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» та стандартами третього рівня вищої освіти України для непедагогічних спеціальностей.

Метою цих методичних вказівок є надання допомоги здобувачам вищої освіти у підготовці до практичних занять з курсу «Професійна педагогіка», написання контрольної роботи, здійснення самостійної та індивідуальної роботи.

Методичні вказівки складаються з короткого огляду лекційного матеріалу, завдань до практичних занять та контрольної роботи, питань для самостійної та індивідуальної роботи студентів, педагогічних задач та ситуацій, завдань для колоквіуму та підсумкового контролю знань. Перед виконанням практичних завдань необхідно вивчити лекційний матеріал та опрацювати рекомендовану літературу.

1 КОРОТКИЙ ОГЛЯД ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ

ЛЕКЦІЯ №1

Тема: *Основні засади професійної педагогіки у закладах вищої освіти.*

План

1. Педагогіка. Професійна педагогіка: предмет, мета, завдання, функції.
2. Професійна освіта в Україні. Концепції відкритої освіти та навчання упродовж життя (формальне, інформальне, неформальне навчання).
3. Історичні аспекти розвитку педагогічної науки в розрізі вищої школи.

Ключові слова: навчання, освіта, педагогіка, професійна педагогіка, інженерна педагогіка.

Поняття та особливості педагогіки. Основні категорії педагогіки: виховання, навчання, освіта. Система педагогічних наук: історія педагогіки, загальна педагогіка, порівняльна, пенітенціарна, вікова, професійна педагогіка, спеціальна педагогіка (дефектологія), методика викладання різних дисциплін. Зв'язки педагогіки з іншими науками.

Професійна педагогіка в системі педагогічного знання. Визначення, предмет, об'єкт, мета, завдання та функції професійної педагогіки. Основні поняття та категорії професійної педагогіки: освіта, професійна освіта, професійне навчання, професійна підготовка, кваліфікація, компетентність, самоосвіта, розвиток, навчання тощо. Зв'язки професійної педагогіки з іншими науками. Інженерна педагогіка. Андрагогіка. Філософія освіти. Педагогіка професійно-технічної освіти. Концепція навчання упродовж життя: формальне, неформальне та інформальне навчання. Концепція відкритої освіти.

Історичний розвиток педагогічної науки. Етапи становлення професійної педагогіки. Педагогічні напрями, теорії (та їх представники) кінця XIX - початку XX століття: філософський, психологічний, практичний, соціальний, експериментальний, нова педагогіка. Витоки та основні віхи становлення освіти та професійної вищої школи у світі та в Україні. Діяльність закладів вищої освіти

в Західній Європі XII-XIV та XVI-XVIII століть. Розвиток освіти в Україні в братських школах XVI-XVII століття. Розвиток перших українських закладів професійної вищої освіти: Острозька академія (1576 р.), Києво-Могилянська академія (1632 р.), Львівський університет (1661 р.) Харківський університет (1805 р.), Ніжинська гімназія вищих наук (1820 р.), Київський університет (1834 р.), Одеський університет (1865 р.), Чернівецький університет (1875 р.).

ЛЕКЦІЯ №2

Тема: Сучасна вища освіта: інноваційні тенденції розвитку.

План

1. Елементи освіти.
2. Моделі освіти професійної вищої освіти.
3. Структура системи професійної освіти. Рівні та ступені вищої освіти в Україні.
3. Державна політика у сфері вищої освіти: тенденції розвитку та проблеми.

Ключові слова: безперервність, професійна вища освіта, гуманітаризація, інформатизація, освіта, фундаменталізація.

Зміст поняття «освіта». Елементи освіти: цілі освіти, зміст, засоби і способи здобування освіти, форми організації освітнього процесу, суб'єкти та об'єкти освітнього процесу, освітнє середовище, результати освіти. Напрями розвитку сучасної освіти: гуманізація, гуманітаризація, диференціація, диверсифікованість, стандартизація, багатоваріантність, багаторівневність, фундаменталізація, інформатизація, індивідуалізація, безперервність. Освіченість та компетентність фахівця.

Моделі освіти: модель освіти як державно-відомчої організації, розвиваюча, традиційна, раціоналістична, феноменологічна, неінституціональна. Типи освіти. Види освіти. Форми здобуття освіти (очна, заочна, дистанційна, дуальна, змішана тощо). Рівні та ступені професійної вищої освіти в Україні. Структура

системи професійної освіти: професійно-технічна освіта, система професійної вищої освіти (заклади вищої освіти I-II рівнів акредитації, заклади вищої освіти III рівня та IV рівня акредитації).

Фактори трансформації вищої школи. Безперервність освіти. Тенденції розвитку освітнього простору та професійної вищої освіти. Проблеми професійної освіти. Криза освіти.

ЛЕКЦІЯ №3

Тема: *Методологія професійної педагогіки.*

Педагогічний процес та академічна доброчесність.

План

1. Методологічні підходи до педагогічного процесу. Освітні парадигми.
2. Педагогічно виважене освітнє середовище ЗВО.
3. Педагогічна система. Академічна доброчесність в педагогічному процесі.
4. Інноваційність та креативність у професійній педагогіці.

Ключові слова: освітнє середовище, педагогічний процес, педагогічна система, інноваційна педагогіка, методологія, освітня парадигма.

Поняття та структура методології педагогіки. Методологічні підходи до педагогічного процесу у професійній вищій школі: системний, діяльнісний, гуманістичний, аксіологічний, культурологічний, креативний, андрагогічний, інформаційний.

Педагогічні (освітні) парадигми: академічна, професійно орієнтована, гуманітарна. Сучасний інформаційно-освітній простір. Характеристика освітнього середовища університетської освіти. Інформаційно-комунікаційні та веборієнтовані технології в освітньому середовищі ЗВО.

Поняття педагогічної системи. Структурні компоненти педагогічної системи. Педагогічний процес: визначення, мета, завдання, особливості. Компоненти педагогічного процесу: мета, цілі, принципи навчання, зміст,

мотиви, завдання, суб'єкти, об'єкти, методи, засоби, організаційні форми, результат. Етапи педагогічного процесу. Інтенсифікація педагогічного процесу. Закономірності та принципи педагогічного процесу у вищій школі. Академічна доброчесність в освітньо-науковому процесі ЗВО.

Поняття та розвиток інноваційної педагогіки. Види педагогічної новизни. Закони інноваційних процесів. Інноваційна освіта.

ЛЕКЦІЯ №4

Тема: *Дидактика професійної педагогіки.*

План

1. Основні категорії дидактики професійної педагогіки.
2. Закони та закономірності дидактики вищої школи.
3. Принципи навчання у вищій школі.
4. Дидактичні системи.

Ключові слова: викладання, дидактика, закон навчання, закономірність, принцип навчання.

Поняття дидактики та дидактики професійної педагогіки. Об'єкт, предмет, функції, завдання дидактики професійної вищої школи. Основні категорії дидактики – навчання, викладання, учіння. Основні положення засновників наукової дидактики Вольфганга Ратке та Яна Амоса Коменського. Внесок світових та вітчизняних педагогів у розвиток дидактики: Ж.-Ж. Руссо, І. Г. Песталоцці, І. Ф. Гербарт, К. Д. Ушинський, П. Я. Гальперін та ін.

Закони навчання. Загальні закономірності освітнього процесу: закономірність цілей навчання, мотивації навчання, змісту навчання, методів навчання, управління навчанням, результат навчання. Конкретні закономірності навчання. Об'єктивні та суб'єктивні закономірності навчання. Зовнішні та внутрішні закономірності навчання.

Принципи навчання: загальні; принципи, що стосуються цілей і змісту навчання; принципи, що охоплюють дидактичний процес і адекватну йому педагогічну систему з її елементами. Системоутворювальний принцип навчання. Рівні активності студентів: репродуктивний – активність пізнання (пропонованих зразків), відтворення, операційний (уміння діяти за правилами) та продуктивний (творчий, пошук нового).

Характеристика основних засад дидактичних систем навчання: традиційна (класно-урочна, теорія матеріальної освіти та ін.), педоцентристська (концепція трудової школи, концепція школи дії та ін.), сучасна дидактична система (проблемне навчання, програмоване навчання, розвиваюче, особистісно зорієнтоване, педагогіка співробітництва, гуманістична педагогіка та ін.).

ЛЕКЦІЯ №5

Тема: *Освітній процес у закладах професійної вищої школи.*

План

1. Структура освітнього процесу у закладах професійної освіти.
2. Види, стилі та концепції навчання.
3. Педагогічний контроль та форми його проведення.

Ключові слова: знання, компетентність, логіка освітнього процесу, навички, освітній процес, уміння, учіння.

Поняття процесу навчання. Зовнішні та внутрішні чинники процесу навчання. Складові освітнього процесу. Процес учіння: сприйняття (безпосереднє, опосередковане), розуміння (усвідомлення, осмислення, інсайт), запам'ятовування (первинне, поточне, підсумкове), узагальнення та систематизація, застосування (теоретичне, практичне). Процес навчання в історії педагогіки. Внутрішні протиріччя у процесі навчання. Структура процесу навчання: мета, завдання, принципи, зміст освіти, методи, форми організації навчання, засоби та результати навчання. Логіка освітнього процесу: знання,

уміння, навички, компетентності. Мотиви навчання: соціальні, спонукальні, пізнавальні, професійно-ціннісні, меркантильні.

Концепції навчання: дидактичного енциклопедизму, дидактичного формалізму, дидактичного прагматизму, функціонального матеріалізму, парадигмальна концепція навчання, кібернетична, асоціативна, управлінська, концепція поетапного формування розумових дій у процесі навчання. Типи навчання: практичний, догматичний, пояснювально-ілюстративний, адаптивний, розвивальний, етнокультурний та ін. Порівняльна характеристика різних видів навчання: сократівський, догматичний, розвивальний, проблемний, програмований, модульний та ін. Стилi навчання: репродуктивний, творчий, емоційно-ціннісний та ін.

Педагогічний контроль: визначення, мета, функції, умови. Вимоги до педагогічного контролю: об'єктивність, обґрунтованість оцінок, системність, індивідуальний та диференційований підхід до оцінки знань, усебічність та оптимальність, професійна спрямованість. Форми педагогічного контролю у вищій школі: іспит, залік, колоквиум, усне опитування, письмові роботи, захист курсових, бакалаврських та магістерських робіт, звіт про результати проходження практики тощо. Види навчального контролю: попередній (вхідний), поточний, поетапний (тематичний), періодичний, підсумковий. Недоліки системи педагогічного контролю. Оцінювання результатів освітньо-пізнавальної діяльності студентів: функції, вимоги, критерії, рівні знань. Помилки при оцінюванні рівня навчальних досягнень студентів (помилки: великодушності, екстраполяції, ореолу, контрасту, центризму, логічні помилки тощо).

ЛЕКЦІЯ №6

Тема: Традиційні та інноваційні форми, методи й засоби навчання у вищій школі.

План

1. Огляд форм організації навчання у вищій школі.
2. Класифікація методів навчання.
3. Засоби навчання.

Ключові слова: засіб навчання, метод навчання, технічні засоби навчання, форми організації навчання.

Поняття форм організації навчання. Історичні форми організації навчання: індивідуальна, групова, класно-урочна, белл-ланкастерська, дальтон-план, бригадно-лабораторна тощо. Форми організації навчання у дидактичному процесу: навчальні заняття, практична підготовка, самостійна робота, контрольні заходи. Характеристика основних видів навчальних занять у ЗВО: лекції (вступна, оглядова, формальна, сократівська, інтерактивна, напівформальна, мультимедійна, відеолекція, настановча, підсумкова, проблемна, лекція-візуалізація, інформаційна, бінарна, із запланованими помилками, лекція-прес-конференція тощо), семінари (просемінари, семінари, спецсемінари та ін.), лабораторні заняття, практичні заняття, ділові ігри, інтелектуальні ігри, індивідуальні заняття, консультація, колоквиум, конференція тощо.

Тракування поняття «метод навчання». Класифікація методів навчання у вищій школі. Система методів навчання за дослідником Ю. Бабанським: словесні (усний виклад, обговорення навчального матеріалу), наочні (методи ілюстрації, методи демонстрації), практичні, проблемно-пошукові, методи самостійної роботи, логічні, стимулювання та мотивації навчальної діяльності, контролю та самоконтролю. Особливості вибору методів навчання.

Засоби навчання: визначення, функції. Класифікація засобів навчання. Сучасні ТЗН у вищій школі (е-підручники, мультимедійні технології, електронні тренажери, навчальні відеофільми, інтерактивна дошка та ін.).

ЛЕКЦІЯ №7

Тема: *Інноваційні педагогічні технології навчання.*

План

1. Поняття та види технології навчання.
2. Структура педагогічної технології.
3. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в навчанні. Навчання у соціальних мережах.

Ключові слова: ІКТ-компетентність, освітні технології, педагогічна технологія, технологія навчання.

Технологізація сучасних інноваційних процесів у сфері навчання. Визначення понять: «технологія навчання», «освітні технології», «педагогічні технології», «навчальна технологія». Класифікація технологій навчання.

Історичний розвиток поняття «педагогічна технологія». Рівні педагогічної технології в освітній практиці: загальнопедагогічний, предметно-методичний, локальний (модульний). Ознаки педагогічної технології та критерії ефективності результатів її застосування. Класифікація педагогічних технологій.

Поняття інформаційно-комунікаційної компетентності. Переваги використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі. Дидактичні властивості ІКТ. Види інтерактивності в освітньому процесі. Види інноваційних технологій навчання: е-навчання (дистанційне навчання), концепція «перевернутого навчання», віртуальне навчання (віртуальні лабораторні роботи з різних предметних галузей, віртуальні лабораторії, віртуальне навчальне моделювання, віртуальні університети, віртуальні тренажери), програмно-педагогічні засоби навчального призначення, навчально-інформаційні комплекси, е-підручники, е-навчально-методичні комплекси, мультимедіа-технології (мультимедійні тренінги), інформаційно-освітнє середовище ЗВО, інтерактивні методи навчання, інновації в системі контролю й оцінки результатів навчання, хмарні технології, освітні мобільні технології, освітні проекти/програми в соціальних мережах, онлайн освітні платформи, Smart-освіта, навчальні матеріали на відеоканалі Youtube, освітні віртуальні

спільноти, освітні застосунки в соціальних мережах, блоги, форуми, тощо. Інструменти соціального програмного забезпечення у веб-базованому освітньому середовищі університетського навчання.

ЛЕКЦІЯ №8

Тема: *Науково-дослідна робота у вищій школі.*

План

1. Науково-педагогічне дослідження: структура, методи та особливості.
2. Основи наукометрії та інфометрії в наукових дослідженнях.
3. Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти в закладах вищої професійної освіти.

Ключові слова: наукове моделювання, інсайт, інфометрія, наукометрія.

Педагогічне дослідження: визначення, мета, завдання. Характеристика основних видів педагогічного дослідження: фундаментальне, прикладне, розроблюване. Структура педагогічного дослідження. Рівні новизни в педагогічному дослідженні. Методологічні засади педагогічного дослідження.

Методи педагогічного дослідження: методи вивчення педагогічного досвіду (метод спостереження, бесіди, інтерв'ю, анкетування, експертного оцінювання, аналізу педагогічної документації, педагогічний експеримент тощо), методи теоретичного дослідження, математичні методи.

Поняття наукометрії та інфометрії. Наукометричні бази даних. Наукові платформи та наукові соціальні мережі. Результати науково-дослідної роботи студентів: наукові публікації.

Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти у ЗВО: поняття, завдання, мета. Види студентської НДР: дослідження, пов'язані з виконанням навчальних завдань; робота у студентських наукових гуртках; написання кваліфікаційних робіт; участь у всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, олімпіаді, конференції тощо. Готовність студентів до НДР у ЗВО.

ЛЕКЦІЯ №9

Тема: *Соціопсихічна підструктура особистості. Професійні кризи та деформації. Емоційний інтелект.*

План

1. Соціопсихічна підструктура особистості: досвід, характер, спрямованість.
2. Розвиток конкурентоспроможної особистості.
3. Професійні кризи та деформації.
4. Емоційний інтелект в професійній діяльності.

Ключові слова: емоційний інтелект, гнучкість, ригідність, конкурентоспроможність, професійні деформації.

Характеристика компонентів соціопсихічної підструктури особистості. Досвід, як один із психічних компонентів особистості, який формується у процесі соціалізації людини. Характер: особливості, компоненти, структура. Характеристика спрямованості. Мотиви як ключові компоненти спрямованості. Співвідношення понять «потреби» та «мотиви».

Конкурентоспроможність особистості: поняття, структура, компоненти. Професійна діяльність фахівця. Підструктура компетентності конкурентоспроможної особистості: діяльнісна, комунікативна, гнучкість (емоційна, поведінкова, інтелектуальна). Характеристика ригідності.

Професійний стрес та синдром професійного вигорання. Синдром «психічної інфляції». Види професійного стресу в освітній діяльності: інформаційний, емоційний та комунікативний стрес. Способи подолання професійного стресу. Види професійних криз особистості: криза професійно-освітньої орієнтації, професійного вибору, професійних експектацій, професійного зростання, професійної кар'єри, нереалізованих можливостей, професійного розвитку.

Характеристика емоційного інтелекту в професійній діяльності. Напрями емоційного інтелекту: оцінка та вираження емоцій, знання про емоції, керування емоціями, поведінка та рішення та основи емоцій. «Модель здібностей» та «Еклектична модель» в емоційному інтелекті. Розвиток соціального інтелекту в професійному середовищі.

2 ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: *Основні категорії професійної педагогіки.*

Аналіз основних засад розвитку професійної педагогіки.

Мета: охарактеризувати основні категорії професійної педагогіки, порівняти українську та закордонні системи вищої освіти, розглянути в історичному ракурсі етапи становлення та розвитку української вищої професійної освіти.

Студент повинен знати: основні категорії професійної педагогіки, особливості української системи вищої освіти, взаємозв'язки професійної педагогіки з іншими дисциплінами.

Студент повинен вміти: визначати проблеми розвитку професійної педагогіки, здійснювати порівняльний моніторинг української та закордонних систем вищої освіти.

ЗАВДАННЯ

1. Розглянути основні категорії професійної педагогіки.
2. Охарактеризувати українську вищу освіту в історичному аспекті.
3. Проаналізувати та виокремити особливості закордонних систем вищої освіти.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Дати визначення поняття «професійна педагогіка». Окреслити предмет, завдання, функції професійної педагогіки.
2. Проаналізувати сутність педагогічних категорій «виховання», «навчання», «розвиток», «професійна освіта», «професійне навчання», «професійна підготовка».
3. Охарактеризувати систему педагогічних наук.

4. Педагогіка вищої школи: визначення, предмет, об'єкт, мета, завдання, функції.
5. Основні категорії професійної педагогіки та педагогіки вищої школи.
6. Інженерна педагогіка: категорійні особливості.
7. Як співвідносяться між собою андрагогіка, професійна педагогіка та філософія освіти.
8. Історія розвитку педагогічної науки.
9. Історія розвитку української педагогіки.
10. Концепція навчання упродовж життя: формальне навчання, неформальне та інформальне навчання.
11. Концепція відкритої освіти.

ДИСКУСІЙНІ ЗАВДАННЯ

1. Як реалізувати правило: працюючи з усією аудиторією, пам'ятай про кожного студента? Відповідь обґрунтувати.
2. Обґрунтувати думку педагога К. Д. Ушинського, який назвав педагогіку мистецтвом: «Педагогіка – не наука, а мистецтво».

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. Скласти таблицю історичних визначальних подій у становленні педагогіки вищої школи та виокремити в ній професійну педагогіку.
2. Побудувати схематичну структуру системи освіти в Україні.
3. *Проектно-дослідне завдання.*
Дослідити іноземну освітню систему. Результати дослідження представити у формі доповіді та мультимедійної презентації проекту. Поєднати текстові та цифрові дані. Використовувати графічно-табличні форми подання інформації, ілюстрації. Можливе використання відео- та звукової інформації за потребою. Країни для дослідження систем освіти: США, Канада, Німеччина, Японія, Китай, Франція, Англія, Іспанія, Данія, Швеція, Норвегія, Польща, Чехія та ін. Вибір країни потрібно узгоджувати із викладачем.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: *Моделі вищої освіти. Професійні компетентності фахівця.*

Мета: охарактеризувати професійні компетентності фахівця, розглянути моделі вищої освіти.

Студент повинен знати: основні види професійних компетентностей згідно стандарту вищої освіти обраної спеціальності, характерні риси сучасних моделей вищої освіти.

Студент повинен вміти: проєктувати модель фахівця за обраною спеціальністю, окреслювати проблеми та тенденції розвитку вищої професійної освіти.

ЗАВДАННЯ

1. Розглянути професійні компетентності фахівця. Спроєктувати професійну модель фахівця на основі компетентнісного підходу та педагогіки-знань.
2. Охарактеризувати моделі вищої професійної освіти.
3. Виокремити основні проблеми та тенденції розвитку вищої освіти.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Що таке освіта? Охарактеризувати погляди науковців та дослідників.
2. Характеристика елементів освіти. Основні категорії освіти.
3. Способи конструювання змісту освіти. Які фактори впливають на мету та зміст вищої освіти?
4. Напрями та тенденції розвитку сучасної освіти. Міжнародні освітні програми.
5. Моделі освіти: порівняльна характеристика.
6. Способи здобування освіти. Рівні та ступені вищої освіти.
7. Визначити фактори, які впливають на розвиток і попит вищої освіти. Форми освіти на основі фактора глобалізації.
8. Криза освіти. У чому проявляється її суть?
9. Закон України «Про вищу освіту».

10. Навести приклади результатів інформатизації та глобалізації освіти у діяльності ІФНТУНГ.

11. Назвати та охарактеризувати міжнародні програми, які функціонують в ІФНТУНГ.

12. Стандарти вищої освіти. Охарактеризувати стандарт другого/третього рівня вищої освіти за Вашою спеціальністю (наприклад, 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» тощо). Якщо стандарт вищої освіти відсутній – охарактеризувати освітньо-професійну/освітньо-наукову програму за Вашою спеціальністю.

13. Чи потрібно вдаватися до освітньої революції? На Вашу думку, якою вона має бути?

14. Чи суперечить тенденція до фундаменталізації вищої професійної освіти спеціалізованій підготовці випускника?

15. Чи потрібно виокремлювати та розвивати елітарну професійну освіту? В чому полягає суть проблеми елітарного навчання? Яким воно має бути?

ДИСКУСІЙНІ ЗАВДАННЯ

1. Довести, що освіта – відкрита, динамічна й водночас консервативна система. Розкрити аспекти понять «освіта як система», «освіта як цінність», «освіта як процес», «освіта як результат».

2. Якщо сучасна вища освіта зазнала кризи то, чи доцільно замінити її системою Інтернет або освітнім консалтингом?

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. Скласти професійно-психологічний портрет «ідеального», на Вашу думку, студента.

2. Підготувати таблицю «Особисті та професійні якості викладача. Основні складові авторитету викладача». Визначити ті якості викладача, які, на Вашу думку, впливають на організацію та ефективне управління освітнім процесом тощо. Навести конкретні прояви цих якостей із власних спостережень.

3. Знайти і проаналізувати наукову публікацію з питань змісту освіти, стандартів освіти, інтеграції української освіти в Європейський простір вищої освіти.

4. Здійснити аналіз навчального плану підготовки магістрів/докторів філософії за Вашою спеціальністю. Запропонувати та обґрунтувати його доповнення, зміни чи модернізацію.

5. Проектно-креативне завдання.

Спроектувати модель фахівця за Вашою спеціальністю. У моделі визначити основні знання, уміння, навички, якими повинен володіти фахівець Вашої спеціальності. Охарактеризувати професійні компетентності майбутнього фахівця. Визначити майбутні сфери професійної діяльності та працевлаштування. Проаналізувати та визначити особистий рівень оволодіння професійними знаннями, уміннями, навичками та професійними компетентностями. Вказати можливі наявні прогалини у фаховій підготовці та шляхи їх подолання. Результати представити у формі розширеного звіту та графічно-макетній формі (кожен студент будує модель індивідуально, використовуючи креативний підхід). Форму представлення моделі студент вибирає нестандартну, творчо-креативну.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: *Методологія професійної педагогіки.*

Педагогічна система. Педагогічний процес в освітньому середовищі ЗВО.

Інноваційна освіта та педагогіка.

Мета: охарактеризувати педагогічну систему та педагогічний процес у ЗВО, визначити особливості сучасного освітнього простору, розглянути тенденції розвитку інноваційної освіти, виокремити особливості методології професійної педагогіки, проаналізувати освітні парадигми, розглянути проблеми академічної доброчесності в університетському середовищі.

Студент повинен знати: основні компоненти педагогічної системи, складові елементи педагогічного процесу у ЗВО, характерні риси сучасної інноваційної освіти, види освітніх парадигм, методологічні підходи до педагогічного процесу у вищій школі, види академічної доброчесності.

Студент повинен вміти: аналізувати педагогічний процес у ЗВО, визначати особливості інноваційної педагогіки та педагогіки творчості, аналізувати інформаційно-освітнє середовище ЗВО, визначати методологічні підходи, які використовуються у педагогічному процесі ЗВО, дотримуватися академічної доброчесності в освітній та науково-дослідній діяльності.

ЗАВДАННЯ

1. Розглянути педагогічну систему та педагогічний процес у ЗВО. Виокремити проблеми академічної доброчесності.
2. Проаналізувати інформаційно-освітнє середовище закладу вищої професійної освіти.
3. Виокремити особливості інноваційної освіти та педагогіки творчості.
4. Проаналізувати освітні парадигми.
5. Окреслити основні методологічні підходи професійної педагогіки.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Поняття методології професійної педагогіки. Типи та рівні методології педагогіки.
2. Методологічні підходи до педагогічного процесу вищої школи.
3. Поняття парадигми. Типи педагогічної парадигми.
4. Поняття педагогічної системи ЗВО. Компоненти педагогічної системи.
5. Дати визначення педагогічному процесу у вищій школі. Завдання, функції, суб'єкти та об'єкти, результати педагогічного процесу.
6. Особливості та компоненти педагогічного процесу. Цілісність педагогічного процесу.
7. Гуманізація та демократизація педагогічного процесу.
8. Закономірності педагогічного процесу.

9. Що таке освітній простір? Визначити особливості, переваги та недоліки освітнього простору України.

10. Характерні тенденції сучасного світового освітнього простору.

11. Характеристика освітнього середовища ЗВО. Інформаційно-комунікаційні, хмаро- та веборієнтовані технології в освітньому середовищі ЗВО.

12. Що таке інноваційна педагогіка? Сформулювати власне визначення цього поняття.

13. Особливості, переваги та труднощі інноваційної педагогіки. Види інноваційної педагогіки.

14. Педагогіка творчості. Розвиток творчих здібностей у студентів ЗВО.

15. Порівняти поняття «просвітництво», «освіта», «навчання», «педагогічний процес». Визначити спільні та відмінні риси. Відповідь обґрунтувати.

16. Поняття академічної доброчесності. Види та форми прояву. Відповідальність за порушення академічної доброчесності в процесі навчання.

ДИСКУСІЙНІ ЗАВДАННЯ

1. Обґрунтувати та пояснити, як реалізувати у практичній педагогічній діяльності правило: «Будуй навчальний процес так, щоб накопичення нових знань одночасно закріплювало старі».

2. Розробити та запропонувати програму підвищення рівня соціально-психологічної адаптації студентів.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. Скласти авторську схему «Структура педагогічного процесу у ЗВО» на основі результатів заповненої таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Структура педагогічного процесу ЗВО

Педагогічний процес	Цілі	Зміст	Методи
<i>Виховання</i>			
<i>Навчання</i>			
<i>Розвиток</i>			

2. Знайти і проаналізувати наукову публікацію з побудови, організації та використання освітнього середовища в освітньому процесі підготовки фахівців в ЗВО засобами та інструментами сучасних інформаційно-комунікаційних, хмаро- та веборієнтованих технологій.

3. Проектно-дослідне завдання.

Проаналізувати інформаційно-освітнє середовище ЗВО, які готують фахівців за Вашою спеціальністю. Аналіз здійснювати за такими **критеріями**: мета інформаційно-освітнього середовища; цільова аудиторія; огляд сайту ЗВО – факультету/інституту – фахової випускової кафедри; характер інформації; наявність покликань на е-ресурси, е-бібліотеки тощо; інформаційні ресурси (навчально-методичні, наукові, дидактичні матеріали тощо); інтеграція із суміжними напрямками підготовки; доступ до інформації; засоби комунікації; сервіси інформаційно-освітнього середовища; вид середовища (інформаційно-освітнє, інформаційно-предметне, інформаційно-ознайомче, середовище змішаного типу); тип та структура матеріалів на сайті; інформаційні технології в аналізованому середовищі. Результати роботи представити у формі розширеної доповіді та презентувати у формі мультимедійної презентації. Для виконання завдання здобувач освіти вибирає 3 ЗВО (2 українські ЗВО та один – іноземний ЗВО), які готують фахівців за Вашою спеціальністю.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема: Основи дидактики професійної педагогіки.

Мета: охарактеризувати основні категорії дидактики, розглянути історичні засади розвитку дидактики.

Студент повинен знати: закони, закономірності та принципи дидактики, характерні риси сучасних дидактичних систем.

Студент повинен вміти: здійснювати підбір та реалізацію закономірностей та принципів дидактики згідно цілей освітнього процесу.

ЗАВДАННЯ

1. Охарактеризувати основні засади дидактики професійної педагогіки.
2. Розглянути закони дидактики та закономірності освітнього процесу у ЗВО.
3. Проаналізувати традиційні та сучасні дидактичні системи.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Поняття дидактики, дидактики професійної педагогіки. Історичний розвиток дидактики.
2. Визначити об'єкт, предмет, завдання та функції дидактики.
3. Основні категорії дидактики: навчання, викладання, учіння.
4. Закони дидактики.
5. Закономірності освітньо-виховного процесу.
6. Принципи дидактики вищої школи.
7. Принципи навчання: поняття, групи принципів, принципи навчання у вищій школі.
8. Дидактичні системи навчання: види, особливості, переваги та недоліки.

ДИСКУСІЙНІ ЗАВДАННЯ

1. Висловити та обґрунтувати свою позицію щодо думки німецького фізика Макса Лауе: «Не так важливе оволодіння знаннями, як розвиток здатності мислення. Освіта – те, що залишається, коли вивчене забуде».
2. Обґрунтувати єдність освіти, розвитку, виховання і професіоналізації у процесі навчання.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. Навести практичні приклади реалізації та ігнорування принципів навчання у процесі професійної підготовки бакалаврів, магістрів, докторів філософії за Вашою спеціальністю в ІФНТУНГ. Обґрунтувати позитивні та негативні наслідки.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4.1

Тема: *Освітній процес у ЗВО. Педагогічний контроль.*

Мета: визначити особливості освітнього процесу, охарактеризувати процес оцінювання студентів у ЗВО, розглянути форми педагогічного контролю.

Студент повинен знати: основні компоненти освітнього процесу, загальні засади процесу формування знань, умінь та навичок, функції оцінки в освітньому процесі, вимоги до контролю знань, основні види мотивів в освітньому процесі вищої школи, сутність логіки освітнього процесу, характеристики концепцій та типів навчання.

Студент повинен вміти: визначати внутрішні протиріччя у процесі навчання в ЗВО, аналізувати рівні пізнавальної активності студентів, характеризувати стилі навчання у вищій школі, здійснювати порівняльний аналіз сучасних типів навчання, визначати та усувати помилки при оцінюванні рівня досягнень студентів у ЗВО.

ЗАВДАННЯ

1. Розглянути структуру освітнього процесу у вищій школі.
2. Охарактеризувати типи, види, стилі та концепції навчання.
3. Виокремити особливості педагогічного контролю та проаналізувати основні його форми проведення.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Освітній процес: елементи, складові, рівні.
2. Мета, функції, завдання, результати навчання.
3. Логіка освітнього процесу.
4. Види та рівні пізнавальної активності студентів.
5. Структура процесу навчання. Пояснити етапи процесу учіння.
6. Види знань. Формування умінь та навичок. У якому співвідношенні перебувають знання, уміння та навички? Навести приклади.
7. Концепції навчання.

8. Характеристика, переваги та недоліки різних типів навчання: практичний, проблемний, догматичний, пояснювально-ілюстративний, адаптивний, розвивальний, програмований, етнокультурний тощо.

9. Пояснити суть понять: «проблемна ситуація», «проблемне завдання», «навчальне завдання». Виокремити спільні та відмінні риси.

10. Концепція «перевернутого навчання».

11. Стилi навчання: репродуктивний, творчий, емоційно-ціннісний тощо.

12. Мотиви навчання у ЗВО. Приклади використання різних мотивів навчання.

13. Педагогічний контроль: форми проведення, умови ефективності.

14. Переваги та недоліки системи педагогічного контролю. Вимоги до контролю знань.

15. Функції оцінки. Помилки при оцінюванні рівня досягнень студента.

ДИСКУСІЙНІ ЗАВДАННЯ

1. Які парадокси трапляються в організації освітнього процесу у ЗВО та як їх позбутися, на Вашу думку?

2. Що слугує основною рушійною силою процесу навчання? Внутрішні протиріччя у процесі навчання. Відповідь обґрунтуйте.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. Зобразити процес навчання формулою.

2. Скласти структурно-логічну схему даної теми.

3. Обґрунтувати логічний зв'язок між поняттями «процес навчання», «учіння», «засвоєння». Логічний зв'язок між цими поняттями подати у схематичній формі.

4. *Аналітичне завдання.*

Здійснити аналітичну характеристику різних підходів до процесу навчання (пояснювально-ілюстративний, проблемний, програмований тощо), виокремивши мету, особливості, переваги та недоліки, форми практичної реалізації у процесі навчання кожного з них у ЗВО (на прикладі ІФНТУНГ, Вашої спеціальності). Результати аналітичного дослідження представити у формі таблиці. Зробити висновок.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема: *Форми організації навчання у професійній педагогіці.*

Мета: охарактеризувати основні форми організації навчання у вищій школі, ознайомитися з видами навчальних занять у ЗВО.

Студент повинен знати: основні характеристики сучасних форм організації навчання у ЗВО, види форм організації процесу навчання.

Студент повинен вміти: характеризувати форми організації навчання у вищій школі та їх сучасні види представлення.

ЗАВДАННЯ

1. Охарактеризувати форми організації навчання у вищій школі.
2. Розглянути лекцію, практичне заняття, лабораторне заняття, як основні форми організації навчання у вищій школі.
3. Проаналізувати ігрові та інтерактивні форми організації навчання.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Поняття «форма організації навчання».
2. Історичний розвиток форм організації навчання та їх вплив на формування сучасних форм та видів.
3. Групи форм організації навчання.
4. Види форм організації навчання у ЗВО.
5. Лекція: видова характеристика, особливості, вимоги та принципи лекційного заняття, переваги та недоліки. Що, на Вашу думку, визначає успіх лекції? Які якості лектора визначають успіх лекції? Чи потрібне лекційне навчання у сучасні вищій школі?
6. Видова характеристика, особливості та вимоги до семінарського заняття.
7. Ділові ігри. Інтелектуальні ігри. Інтерактивні ігри.
8. Лабораторне заняття.
9. Практичне заняття.
10. Індивідуальне заняття. Консультація. Колоквіум. Конференція.
11. Сучасні форми організації навчання: ефективність та особливості.

ДИСКУСІЙНІ ЗАВДАННЯ

1. Спрогнозувати перспективи розвитку ігрових технологій у вищій школі. Відповідь аргументувати.
2. Обґрунтувати оптимальне поєднання кількох форм навчання для певної теми у вищій школі (навчальну дисципліну студент вибирає самостійно).

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. Скласти логічно-структурну схему на тему: «Форми навчання у вищій школі».

2. Дослідне завдання.

Провести експериментальне дослідження серед студентів (своїх однокурсників, студентів своєї спеціальності тощо) з метою виокремлення чинників, які позитивно впливають на їх освітню діяльність та визначити причини їх неуспішності. Запропонувати шляхи їх подолання. Результати дослідження представити у формі тез, підкріплених цифровим, графічним, таблично-схематичним, презентаційним матеріалом. При виконанні завдання варто звернути увагу на джерело № 21, п.2, с.12-14, додатки А-Б, с. 27-33.

3. Проєктне завдання.

Розробити 10 тестових завдань до навчальних тем з дисципліни «Професійна педагогіка». Тестові завдання повинні містити питання відкритого, закритого та творчого характеру.

4. Аналітичне завдання.

Складіть рецензію-відгук (додаток В) на попередньо-прослухану Вами лекцію з будь-якої навчальної дисципліни або з дисципліни «Професійна педагогіка». Проаналізуйте прослухану лекцію з педагогічної та дидактичної позицій.

5. Аналітичне завдання.

Складіть рецензію-відгук (додаток Г) на попередньо-проведене у Вашій групі практичне/лабораторне заняття з будь-якої навчальної дисципліни. Проаналізуйте практичне/лабораторне заняття з педагогічної та дидактичної позицій.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Тема: *Методи та засоби навчання у ЗВО.*

Самостійна робота студентів.

Мета: охарактеризувати основні методи навчання у вищій школі, визначити особливості засобів навчання, розглянути форми організації самостійної роботи студентів.

Студент повинен знати: класифікації методів навчання, функції методів та засобів навчання в освітньому процесі ЗВО, види засобів навчання, інноваційні методи та засоби навчання.

Студент повинен вміти: визначати ефективність методів навчання у вищій школі, порівнювати традиційні та інноваційні засоби навчання, використовувати сучасні технічні засоби навчання в освітньому процесі та самостійній роботі.

ЗАВДАННЯ

1. Проаналізувати основні методи навчання у вищій школі.
2. Охарактеризувати традиційні та сучасні засоби навчання у вищій школі.
3. Розглянути ефективні форми організації самостійної роботи студентів у ЗВО.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Поняття «методи навчання».
2. Класифікація методів навчання у вищій школі.
3. Порівняти репродуктивний та евристичний методи навчання.
4. Інтерактивні методи навчання.
5. Ефективність використання методів навчання. Які фактори потрібно врахувати при раціональному виборі методів проведення навчального заняття у вищій школі?
6. Поняття «засоби навчання». Функції засобів навчання у вищій школі.
7. Види засобів навчання.
8. Сучасні класифікації засобів навчання.
9. Вимоги щодо використання засобів наочності в освітньому процесі ЗВО.

10. Особливості використання сучасних ТЗН в освітньому процесі вищої школи.

11. Організація самостійної роботи студентів. Які види самостійного учіння студента використовують у вищій школі?

ДИСКУСІЙНІ ЗАВДАННЯ

1. На Вашу думку, які методи навчання найбільш ефективні у викладанні предметів Вашої спеціальності? Відповідь обґрунтувати та навести приклади.

2. Проаналізувати сучасний закордонний досвід організації та контролю самостійної роботи студентів.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. Проаналізуйте, які методи навчання історично найдовше функціонують у практиці вищої школи. Відповідь аргументуйте.

2. Дослідне завдання.

Дослідити:

- які сучасні методи та прийоми навчання практикують та домінують у досвіді професорсько-викладацького складу ІФНТУНГ?

- яким евристичним методам навчання віддають перевагу викладачі, а яким – ні? Чому?

- які методи навчання використовують у своїй практичній діяльності початківці викладачі та викладачі з високим рівнем педагогічної майстерності? Відповідь аргументувати, навести практичні приклади. Результати представити у формі короткого інформаційного повідомлення. Використовувати різні форми представлення результатів дослідження.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Тема: Педагогічні технології.

Інформаційно-комунікаційні технології навчання у вищій школі.

Мета: охарактеризувати основні педагогічні технології у вищій школі, розглянути прикладні аспекти застосування традиційних та сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання у ЗВО.

Студент повинен знати: видову класифікацію педагогічних технологій, мету та функції сучасних технологій в освіті, характеристики новітніх інформаційних технологій в навчанні студентів, особливості ІКТ-компетентності.

Студент повинен вміти: використовувати критерії ефективності при аналізі застосування педагогічних технологій у навчанні студентів, визначати ІКТ-компетентність за професійним спрямуванням, порівнювати позитивні та негативні аспекти використання сучасних ІКТ в освітньому процесі ЗВО.

ЗАВДАННЯ

1. Розглянути сучасні технології в освіті.
2. Охарактеризувати педагогічні технології у вищій школі.
3. Проаналізувати актуальні інформаційно-комунікаційні технології навчання у ЗВО.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Інноваційні процеси в сучасній освіті.
2. Розкрити суть технологічності в освіті. Поняття «критерій технологічності» в освіті.
3. Поняття «технологія навчання». Класифікація технологій навчання.
4. Здійснити порівняльний аналіз різних наукових підходів до визначення поняття «педагогічна технологія».
5. Структура педагогічної технології. Ознаки педагогічної технології.
6. Рівні педагогічної технології. Критерії ефективності використання педагогічних технологій.

7. Класифікація педагогічних технологій. Пояснити суть та особливості таких педагогічних технологій навчання, як: особистісно зорієнтована, проблемна, дистанційна.

8. Пояснити взаємозв'язок «педагогічної технології», «освітньої технології», «технології навчання».

9. Інформаційно-комунікаційні технології навчання: визначення, особливості. Визначити позитивні фактори при використанні ІКТ у навчанні, які підвищують ефективність процесу навчання у ЗВО.

10. ІКТ-компетентність: поняття, особливості.

11. Інтерактивність ІКТ. Види інтерактивності. Мультимедійні технології.

12. Недоліки використання ІКТ у процесі навчання у вищій школі.

13. Види інноваційних інформаційних технологій навчання.

14. Віртуальне навчання: сутність, переваги та недоліки. Віртуальний університет. Віртуальні тренажери. Віртуальні лабораторії. Віртуальне навчальне моделювання.

15. Хмарні технології в навчанні.

16. Smart-освіта.

17. Е-навчання. Mobile-навчання. Blended-learning.

18. Освітнє середовище та навчання через соціальні мережі.

19. Програмно-педагогічні засоби навчального призначення.

20. STEM-освіта.

ДИСКУСІЙНІ ЗАВДАННЯ

1. Інновації у вищій освіті: тенденції розвитку.

2. Теорія та практика комп'ютеризації освітнього процесу у вищій школі.

Чи зможе замінити робот-педагог традиційного викладача? Відповідь обґрунтувати.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. *Проектно-дослідне завдання.*

Розробити комплексну інтерактивно-мультимедійну модель заняття. Тему заняття та навчальну дисципліну робоча група студентів узгоджує з викладачем.

Модель повинна містити такі елементи:

- тема заняття;
- мета;
- завдання;
- план заняття;
- ключові слова;
- визначити, що повинен знати та вміти студент після заняття;
- визначити, які компетентності (базові та професійні) потрібно розвинути у студентів під час заняття (згідно стандарту вищої освіти спеціальності або освітньо-професійної/освітньо-наукової програми спеціальності);
 - теоретичний матеріал подати у формі мультимедійної презентації;
 - розробити різні види навчальних завдань (тести; завдання на розвиток аналітичного, креативно-інноваційного, фахового мислення; завдання на розвиток професійних знань, практичних умінь та навичок; проблемні завдання або ситуації; ділова гра; аналіз відеофрагментів за професійним спрямуванням; письмове завдання; графічно-схематична робота; логічно-професійна задача або ситуація; навчальний кросворд, термінологічний диктант тощо);
 - підібрати та обґрунтувати методи навчання, засоби навчання та ТЗН, технології навчання, сучасні ІКТ навчання, форми організації навчання (конкретизувати вид заняття), вид, стиль та концепцію навчання;
 - підібрати види контролю та розробити завдання для педагогічного контролю за темою заняття;
 - висновок.

Робота здається у формі розширеної доповіді та представляється на захист у формі мультимедійної презентації.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

Тема: *Науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти у ЗВО.*

Мета: розглянути наукові методи та методологію педагогічного дослідження, охарактеризувати види та форми науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти у ЗВО.

Студент повинен знати: основні методи наукового дослідження, методiku та методологію проведення наукового дослідження, структуру наукової публікації, види та форми науково-дослідної роботи студентів у вищій школі.

Студент повинен вміти: написати наукову публікацію з актуальної теми дослідження, практично використовувати методи наукового дослідження в освітньо-науковій діяльності.

ЗАВДАННЯ

1. Розглянути методи, методiku та методологію педагогічного дослідження.
2. Охарактеризувати основні види науково-дослідної роботи студентів у ЗВО.
3. Проаналізувати структуру та вимоги до наукової публікації.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Поняття «методи дослідження», «методика дослідження», «методологія дослідження».
2. Методика наукового дослідження. Основні етапи проведення.
3. Наукова новизна: характеристика, рівні отриманої наукової новизни.
4. Характеристика методів наукового дослідження.
5. Функції групи методів наукового дослідження.
6. Методи емпіричного та теоретичного рівнів наукового дослідження.
7. Особливості методів: «мозкової атаки», сценаріїв, методу Дельфи, морфологічного методу.
8. Поняття, особливості та завдання науково-дослідної роботи студентів.
9. Характеристика основних видів науково-дослідної роботи студентів.
10. Наукові товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених.

ДИСКУСІЙНІ ЗАВДАННЯ

1. Інколи вважають, що наукове знання можна здобути у процесі практичної професійної діяльності, без теоретичних роздумів. Чи згодні Ви з цією позицією? Відповідь обґрунтувати.

2. Студентські наукові товариства та гуртки в ІФНТУНГ: досвід роботи, проблеми, перспективи.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. Логічне завдання.

Виберіть із запропонованих тверджень правильні:

1. Гіпотезу можна будувати, виходячи з очевидних істин.
2. Гіпотеза виникає у свідомості дослідника спонтанно.
3. Констатуючий експеримент спрямований на вивчення наукового/педагогічного явища в умовах дії існуючого складу факторів, тобто тих, які були визначені до експерименту і не змінювались.
4. Індукція виявляє окреме як загальне, а дедукція виводить окреме із загального.
5. Метод класифікації у наукових дослідженнях дає можливість упорядкувати та класифікувати наукові явища на основі їх типовості.
6. Аналіз і синтез – це два методи наукового пізнання, що не існують ізольовано один від одного.
7. Модель – це штучна система, яка відображає з певною точністю властивості об'єкта, що досліджуються.
8. Аналіз – це уявне або фактичне розкладання цілого на частини, синтез – відновлення цілісності досліджуваного предмета в усьому розмаїтті його виявлення.
9. Під концепцією розуміється система взаємопов'язаних наукових положень, які використовує дослідник для досягнення певного результату.
10. Поняття «наукова проблема» і «наукова задача» тотожні.
11. Науково-педагогічне дослідження повинно включати не тільки якісний аналіз явищ, що вивчаються, а й кількісний вимір отриманих експериментальних результатів.
12. Граничним випадком абстрагування є конкретизація.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

**Тема: Соціопсихічна підструктура особистості.
Професійні кризи та деформації. Емоційний інтелект.**

Мета: розглянути види соціопсихічної підструктури особистості; проаналізувати професійні кризи та деформації, висвітлити теоретико-практичні аспекти поняття «емоційний інтелект».

Студент повинен знати: основи інтегральних характеристик розвитку конкурентоспроможної особистості, типи професійних криз та методи боротьби з ними, компоненти емоційного інтелекту в професійному середовищі.

Студент повинен вміти: використовувати загальні методи для подолання професійних деформацій, аналізувати основні компоненти соціопсихічної підструктури особистості.

ЗАВДАННЯ

1. Проаналізувати загальні види соціопсихічної підструктури особистості: досвід, характер, спрямованість.
2. Висвітлити розвиток конкурентоспроможної особистості.
5. Охарактеризувати емоційний інтелект в професійному просторі особистості.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Загальна характеристика соціопсихічної підструктури особистості.
2. Досвід (побутовий та професійний) у життєдіяльності та розвитку особистості.
3. Поняття та структура характеру особистості. Позиційні та загальні компоненти характеру.
5. Спрямованість: характеристика, особливості.
6. Поняття та класифікація потреб.
7. Мотиви та мотивація. Мотивація як усвідомлення потреби. Інтереси як мотиви.

8. Стан страху. Види страху. Способи боротьби зі страхом. Пояснити на власних прикладах.

9. Поняття та загальна характеристика конкурентоспроможності особистості.

10. Спрямованість та компетентність конкурентоспроможної особистості.

11. Гнучкість особистості та її види.

12. Ригідність та її види.

13. Професійні деформації: феномен психічної інфляції, синдром хронічної втоми, синдром емоційного вигорання тощо.

14. Професійні кризи.

15. Характеристика та сучасний підхід до поняття «емоційний інтелект». Емоційний інтелект в професійному середовищі.

16. Соціальний інтелект. Співвідношення емоційного та соціального інтелекту в професійному середовищі.

ДИСКУСІЙНІ ЗАВДАННЯ

1. Проаналізувати сфери розвитку конкурентоспроможності особистості.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. Навести приклади професійних деформацій із власного досвіду. Охарактеризувати методи та шляхи виходу з професійних деформацій.

2. Розглянути та проаналізувати на основі власного життєвого досвіду фактори та умови поглиблення кризового стану й стратегії розв'язання кризи.

3 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Навчальною програмою з курсу *«Професійна педагогіка»* передбачено виконання контрольної роботи здобувачами вищої освіти заочної форми навчання. Систематичне самостійне опрацювання навчального матеріалу та своєчасне написання контрольної роботи є важливим і обов'язковим етапом вивчення дисципліни та набуття професійних умінь і навичок. Виконання письмової контрольної роботи передбачає:

- вивчення рекомендованої літератури;
- безпосереднє виконання (написання) контрольної роботи;
- аудиторний захист контрольної роботи.

Успішний захист контрольної роботи є складовою частиною іспиту/заліку з дисципліни *«Професійна педагогіка»*.

Розкриваючи питання, необхідно висвітлити теоретичні та практичні аспекти, вказати чинні інструктивно-нормативні документи (за потребою), відомості з використання практичного досвіду (наводити приклади), сформулювати конкретні особисті зауваження та рекомендації з досліджуваних питань, пропозиції з удосконалення практичних питань, що розглядаються, або теоретичних положень за темою контрольної роботи. Наприкінці кожного питання контрольної роботи слід навести список використаних джерел інформації. Необхідно належним чином оформити титульну сторінку (додаток А), підписати роботу особисто, зазначити дату виконання, у визначені терміни (за 10 днів до початку сесії!) здати та зареєструвати роботу на кафедрі документознавства та інформаційної діяльності для перевірки. Незареєстровані роботи перевіряти не підлягають.

ПОРЯДОК ВИБОРУ ВАРІАНТА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант контрольної роботи вибирається здобувачем вищої освіти відповідно до порядкового номера студента в заліково-екзаменаційній відомості (або в журналі старости групи). Кожен варіант контрольної роботи складається

із трьох питань. Якщо студентів у групі більше ніж 20 осіб, то, починаючи із 21 особи й надалі, номер варіанта студент вибирає, сумуючи дві останні цифри власної залікової книжки (номер залікової книжки та суму двох останніх цифр магістр особисто записує в таблицю, наведену в додатку Б).

ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

При оформленні контрольної роботи слід дотримуватися таких вимог:

- титульний аркуш оформити відповідно до наведеного зразка в додатку А;
- контрольна робота виконується в друкованому форматі і підписується особисто;
- відповіді на поставлені запитання повинні містити визначення основних термінів і понять, покликання на законодавчі та нормативні акти (за потребою), вичерпно й лаконічно розкривати суть проблеми;
- перелік використаної літератури.

СТРУКТУРА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Кожен варіант контрольної роботи складається із **2-х теоретичних питань**, які наведені нижче на с. 40-43 та **2 практичних завдань**.

Практичні завдання для контрольної роботи:

- **перше практичне завдання** – *Аналіз інформаційно-освітнього середовища ЗВО* – пояснення та вимоги до виконання завдання на с. 23.
- **друге практичне завдання** – *Створення комплексної інтерактивно-мультимедійної моделі навчального заняття* – пояснення та вимоги до виконання завдання на с. 33.

ПЕРЕЛІК ВАРІАНТІВ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА»

ВАРІАНТ №1

1. Професійна педагогіка: предмет, мета, завдання, функції.
2. Навчання через соціальні мережі.

ВАРІАНТ №2

1. Розвиток креативних та інноваційних здібностей у студентів. Педагогіка творчості.
2. Концепція відкритої освіти. Концепція цифровізації навчання та освіти.

ВАРІАНТ №3

1. Стили навчання.
2. Мотивація навчання у вищій школі.

ВАРІАНТ №4

1. Елементи освіти. Моделі вищої освіти.
2. Охарактеризувати освітнє середовище ЗВО. Інформаційні технології в процесах формування та використання освітнього середовища в освітньому процесі ЗВО.

ВАРІАНТ №5

1. Компетентнісний підхід у вищій школі. Види компетентностей. Диджитал-компетентності
2. Розвиток конкурентоспроможності особистості.

ВАРІАНТ №6

1. Поняття та види технології навчання. Педагогічні технології.
2. Концепція навчання протягом життя: формальне, неформальне та інформальне навчання.

ВАРІАНТ №7

1. Освітні парадигми. Освітнє середовище ЗВО.
2. Пояснити суть синдрому «професійного вигорання» викладача ЗВО. Окреслити способи його зменшення. Охарактеризувати такі види професійного стресу педагога, як: інформаційний, емоційний, комунікативний. Запропонувати шляхи подолання стресових ситуацій.

ВАРІАНТ №8

1. Педагогічна система. Педагогічний процес.
2. Форми організації навчання у вищій школі.

ВАРІАНТ №9

1. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології навчання.
2. Академічна доброчесність в освітньому процесі ЗВО.

ВАРІАНТ №10

1. Основні категорії професійної педагогіки: професійне навчання, професійна освіта, професійна підготовка тощо.
2. Моделі освіти.

ВАРІАНТ №11

1. Основні категорії дидактики вищої школи. Принципи навчання.
2. Професійна освіта і навчання в Україні: рівні, ступені вищої освіти.

ВАРІАНТ №12

1. Засоби навчання.
2. Види та рівні пізнавальної активності студентів.

ВАРІАНТ №13

1. Дидактичні системи.
2. Педагогічна технологія – «перевернутий клас» (технологія перевернутого навчання).

ВАРІАНТ №14

1. Структура освітнього процесу у вищій школі.
2. Електронне навчання у вищій школі. Сучасні види е-навчання

ВАРІАНТ №15

1. Сучасна вища освіта: інноваційні тенденції розвитку.
2. Педагогічний контроль: умови ефективності, форми проведення.

Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів

ВАРІАНТ №16

1. Закони і закономірності дидактики вищої школи.
2. Логіка освітнього процесу

ВАРІАНТ №17

1. Класифікація методів навчання.
2. Емоційний інтелект в професійному середовищі особистості.

ВАРІАНТ №18

1. Методологія педагогіки вищої школи.
2. Види навчання.

ВАРІАНТ №19

1. Самостійна робота студентів у ЗВО: форми проведення.
2. Порівняти позитивні та негативні аспекти віртуального навчання.

ВАРІАНТ №20

1. Концепції навчання.
2. Педагогічний процес в ЗВО.

4 ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ. ПЕДАГОГІЧНІ ЗАДАЧІ ТА СИТУАЦІЇ.

Успішне та ґрунтовне вивчення дисципліни «Професійна педагогіка» передбачає самостійну та індивідуальну роботу здобувачів вищої освіти над складними темами, вивчення яких вимагає вдумливого та творчого підходу. Самостійна та індивідуальна робота здобувачів вищої освіти передбачає самостійне засвоєння тих питань теми, які не входять до лекційного матеріалу, а також таких, що пропонуються для обговорення на практичних заняттях і потребують більш детального вивчення. Більшість тем, які винесені на самостійне вивчення, покликані допомогти здобувачеві вищої освіти більш якісно підготуватися до аудиторних занять, здобути вищий бал у процесі рейтингового контролю знань, глибше засвоїти основні поняття, теоретичний матеріал з навчальної дисципліни.

Результати виконання самостійної роботи здобувача вищої освіти і засвоєння матеріалу з певної теми можуть бути перевірені та оцінені на практичних заняттях відповідними рейтинговими балами в таких формах:

- усне опитування;
- перевірка та захист письмових робіт з питань теми (контрольна робота);
- тестування;
- інформаційне повідомлення;
- реферат;
- різні види дослідної роботи;
- іспит/диференційований залік.

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти з вивчення курсу «Професійна педагогіка» передбачає такі види робіт:

1) робота на аудиторних заняттях (виконання індивідуальних проєктних, аналітичних, дослідно-творчих завдань тощо);

2) індивідуальне консультування викладачем здобувачів вищої освіти з тематики курсу при написанні контрольної роботи та підготовки до іспиту/заліку.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Історія розвитку педагогічної науки:
 - виховання у первісному суспільстві;
 - виховання й навчання в країнах Давнього Сходу;
 - виховання й навчання в Давній Греції та Давньому Римі;
 - основи педагогіки у філософських системах Давнього світу (Сократ, Платон, Арістотель і т. д.);
 - педагогічна думка епохи Середньовіччя;
 - педагогіка епохи Відродження та Реформації;
 - зародження й розвиток університетів та педагогіки вищої школи;
 - реформаторська педагогіка кінця XIX – XX століть;
 - зародження та розвиток професійної педагогіки.
2. Педагогічна думка Київської Русі.
3. Педагогіка українського Відродження (XVI – XVIII століть).
4. Педагогічна думка в Україні в XIX – XX столітті.
5. Навчання через соціальні мережі.
6. Професійна педагогічна освіта закордоном.
7. Освітні парадигми.
8. Інноваційна педагогіка.
9. Моделі професійної вищої освіти.
10. Стратегії розвитку професійної вищої освіти в Україні.
11. Дидактичні системи.
12. Інноваційні напрями сучасної дидактики.
13. Мотивація навчання у вищій школі.
14. Контроль та оцінка успішності студентів.
15. Інтерактивні методи навчання.
16. Сучасні інформаційні технології в освіті та навчанні.

17. Інженерна педагогіка.
18. Емоційний інтелект. Соціальний інтелект.
19. Тенденції розвитку інформаційно-освітніх середовищ університетської освіти.
20. Вебтехнології у освітньому процесі ЗВО. Веборієнтоване освітнє середовище університету.
21. Інструменти соціального програмного забезпечення в освітньому процесі ЗВО.
22. Освітні та наукові платформи: українських та закордонних досвід використання.

ПЕДАГОГІЧНІ ЗАДАЧІ ТА СИТУАЦІЇ

1. Аналіз навчальних посібників свідчить про те, що в багатьох з них по-різному тлумачиться сутність процесу навчання.

Одна група дослідників вважає, що «навчання визначає спільну діяльність викладача і студентів, коли перші передають знання, вміння й навички, ... керують процесом їх засвоєння (викладання), а другі засвоюють ці знання, вміння та навички (учіння). Викладання й учіння – дві взаємопов'язані і взаємозумовлені сторони навчання».

Інші вважають, що «навчання – це сукупність послідовних дій викладача й керованих ним студентів, спрямованих на свідоме й міцне засвоєння системи знань, умінь та навичок, внаслідок чого відбувається розвиток пізнавальних сил, оволодіння культурою розумової праці».

Треті стверджують, що навчання – це «активна пізнавальна діяльність, у якій студенти під керівництвом викладача оволодівають знаннями, уміннями, навичками, розвивають свої пізнавальні сили й можливості, формують професійні погляди».

Порівняти ці визначення. Яке з них найточніше відображає суттєві ознаки процесу навчання? Обґрунтувати свою думку.

2. У психолого-педагогічній літературі існують різні погляди на визначення процесу розвитку:

1) розвиток – це природні задатки людини, які у процесі життя людини виявляються і визначають можливості і якості її особистості;

2) розвиток – це якісні зміни властивостей і психічних процесів людини, що ведуть, з одного боку, до вдосконалення процесу відображення нею навколишньої дійсності, а з другого – до ускладнення й активізації її діяльності;

3) розвиток – це процес прогресивних послідовних змін, що характеризуються переходом від нижчих до вищих форм та рівнів всієї життєдіяльності людини.

Яке з наведених вище визначень Ви вважаєте найбільш науково обґрунтованим? Аргументувати свою точку зору.

3. У 9-му класі на уроці хімії йде опитування з теми «Фосфор та його властивості». Вчитель дає завдання: розкрити властивості цього хімічного елементу.

- Фосфор – слово грецьке, - почав свою відповідь учень. – У перекладі воно означає «той, що несе світло». Властивість фосфору світитися у темряві вважалася людьми минулого великим дивом і довгий час залишалася непізнанною таємницею. Фосфор отримав назву «холодний вогонь», продавався іноді дорожче, ніж золото. Дехто вважав, що у фосфорі втілений якийсь «надприродний дух», «позаземний феномен». Не знаючи наукових законів, алхіміки намагалися ...

- Відповідь не по суті запитання. Я про це не питаю, - незадоволеним голосом обірвав учня вчитель. – Більш конкретно!

Учень почав говорити тихіше, переказуючи зміст підручника. Увага у класі теж стала меншою, ніж на початку відповіді товариша. У відповіді учня не відчувалося захопленості, емоційної піднесеності.

Визначити помилку вчителя? Чи правильно розуміє він сутність категорії «навчання», приймаючи рішення в такій ситуації, якщо:

а) учень має середній рівень успішності і відповідає так перший раз.

б) учень має високий рівень успішності.

4. Зробити зауваження студентові, який запізнився на заняття.

5. Пояснити студентові, що він не справляється зі своїми навчальними обов'язками.

6. Попросити студентів прийти в університет у неділю й допомогти Вам з роботою на кафедрі.

7. У групі один студент постійно провокує викладача: піддає сумніву викладений матеріал, постійно ставить йому запитання, некоректно себе поводить. Одночасно цей студент є визнаним лідером у групі.

Чим можна пояснити таку поведінку студента? На які запитання викладачеві потрібно відповісти? Який обрати викладачеві оптимальний спосіб реагування на таку поведінку студента?

8. Здібний студент часто запізнюється і пропускає заняття, пояснюючи таку поведінку своїми психофізіологічними особливостями. Дії викладача:

а) оголосити догану, вжити рішучих заходів для встановлення суворих правил дотримання дисципліни, як крайній захід – відрахування;

б) з'ясувати причини запізнень, запропонувати спільно знайти оптимальний режим роботи;

в) не змінювати нічого;

г) запропонувати студентові організувати творчу групу для створення інноваційного освітнього середовища;

д) Ваш варіант.

9. Студент ігнорує вказівки викладача, робить усе по-своєму, не реагує на зауваження. Які мають бути дії викладача?:

а) з'ясувати мотиви впертості студента і, розуміючи їхню несуттєвість, застосувати звичайні адміністративні заходи;

б) в інтересах навчання намагатися переконати студента, викликати прихильність до себе, налаштувати на сприятливий діловий контакт для подальшої спільної роботи;

в) спробувати вплинути на студента через авторитетних для нього членів академічної групи;

г) спочатку подумати про те, що залежить від поведінки викладача, чи не робить він сам помилок, а вже потім з'ясувати, у чому має рацію і в чому не має рації цей студент;

д) Ваш варіант.

10. Молодий викладач, що є проформом кафедри, часто організовував різні заходи для створення дружньої атмосфери й розвитку неформального спілкування між колегами. Водночас на засіданнях кафедри, теоретичних семінарах неодноразово дорікав колективу й завідувачеві кафедри за неготовність до реформування, звинувачував у консерватизмі, небажанні знаходити нові форми роботи зі студентами. Унаслідок цього стосунки переросли в конфліктну ситуацію.

Чим можна пояснити таку поведінку молодого викладача? Як вчинили б Ви, якщо б обіймали посаду завідувача кафедри?

11. Перед початком вивчення нової фахової дисципліни директор інституту представив студентам 4-го курсу нового викладача як людину, яка має повагу серед колег, активно займається науково-дослідницькою роботою й має багато друкованих праць, є визнаним фахівцем у своїй науковій галузі. Через певний час, після кількох лекцій думки студентів щодо цього викладача розділилися: певна частина групи почала висловлювати різке незадоволення ним, інша – була лояльніша до нього, загалом викладач їм подобався, а ще інші – не виявили ніякого особистого ставлення.

Що могло змінити ставлення певної частини групи студентів до викладача? Чому група по-різному оцінила науково-педагогічну діяльність викладача? Від чого залежить авторитет викладача вищої школи?

12. Викладач через невідому причину достроково закінчив заняття. Одна студентка випадково потрапила на очі директорові інституту й на запитання, чому вона не на занятті, відповіла, що викладач відпустив групу. Після цього викладач мав неприємну розмову з дирекцією інституту. Перед іспитом викладач заявив, що не буде його приймати, поки не буде з'ясовано особу, яка доповіла про нього дирекції.

Як вчинити в цій ситуації студентці? Групі? Які норми педагогічної етики порушив викладач?

13. Студенти 2-го курсу написали директорові інституту заяву, в якій обгрунтовано просили замінити викладача з фахової дисципліни. Рішенням дирекції інституту прохання студентів виконано. Через якийсь час ці самі студенти знову написали заяву з аналогічним проханням щодо іншого викладача.

Які можливі причини виникнення й повторення такої ситуації? Що має зробити керівництво, щоб не виникало подібних конфліктів студентів із викладачами? Чи потрібна допомога психолога в цій ситуації? Яка? Кому?

14. Студенти 15 хв. чекають на викладача після початку лекційного заняття, розуміючи, що предмет профільний і важливий у їхній спеціалізації. Згодом між самими студентами виникає конфліктна ситуація: йти з лекції чи зачекати. Більшість вирішує йти, а менша частина залишається. Викладач прийшов через 30 хв. і побачив, що частини студентів в аудиторії немає. Не пояснивши причину свого запізнення, одразу вирішив написати доповідну директорові інституту на цей курс.

Чи правильно вчинили студенти в цій ситуації, і ті, хто пішов, і ті, хто залишилися чекати викладача? Як треба було вчинити викладачеві? Відповідь аргументувати.

15. Молодий викладач, зайшовши до аудиторії, намагався відразу привернути до себе увагу студентів, проте ті його знехтували, розмовляючи далі. Після кількох невдалих спроб організувати роботу, викладач підійшов до студентів, сів на вільне місце й кілька хвилин поспілкувався з ними, намагаючись

ближче познайомитися. Після цього він швидко організував групу до освітньої діяльності.

Чому студенти так поводитися? Чи правильно повів себе викладач у цій ситуації? Як би Ви діяли за цих обставин?

16. Перший курс навчання. Студент не складає іспиту. Вдома він говорить, що отримав негативну оцінку, але викладач оцінив його необ'єктивно. Батьки звертаються до дирекції інституту з проханням з'ясувати конфліктну ситуацію.

Чому може виникнути така ситуація? Як викладач може довести правоту власного погляду учасникам конфлікту? Що можна порадити студентові в цій ситуації?

17. Студенти одного з лекційних потоків щоразу запізнюються на п'ять хвилин і заходять в аудиторію поодиночі.

Як Ви будете реагувати?

18. Часто висловлюючи студентам невдоволення щодо їхніх запізнень на навчальні заняття, Ви самі спізнилися на 5-10 хв. на лекцію або семінар.

Як Ви вчините?

19. Вам передають подарунок від академічної групи, в якій Ви будете приймати іспит.

Якими будуть Ваші дії, слова?

20. Після заняття студенти скаржаться Вам на іншого викладача, який часто робить негативні зауваження щодо їхньої розумової діяльності.

Як у цій ситуації не принизити гідність свого колеги? Як можна виявити співчуття студентам?

21. Викладач задав домашню контрольну роботу. Під час перевірки він виявив дві цілком однакові правильні роботи з оригінальним нестандартним рішенням.

Як повинен оцінювати роботи викладач? Відповідь обґрунтувати.

5 ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ
ДЛЯ КОНТРОЛЮ ТА АТЕСТАЦІЇ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА»

ПИТАННЯ НА КОЛОКВІУМ

1. Професійна педагогіка: предмет, мета, об'єкт, суб'єкт, завдання, функції.
2. Сутність основних категорій та понять професійної педагогіки.
3. Проаналізуйте сутність педагогічних категорій «виховання», «навчання», «розвиток».
4. Криза освіти. Основні напрями реформування вищої професійної освіти та науки у XXI столітті.
5. Поняття та елементи освіти.
6. Способи конструювання змісту освіти. Способи здобування освіти.
7. Навчання за допомогою соціальних мереж.
8. Моделі освіти.
9. Концепція навчання протягом життя: формальне, неформальне та інформальне навчання.
10. Професійна освіта та навчання в Україні: рівні та ступені вищої професійної освіти.
11. Компетентнісний підхід у вищій школі. Види компетентностей. Диджитал-компетентності.
12. Методологічні підходи до педагогічного процесу вищої школи.
13. Освітні парадигми.
14. Освітнє середовище закладу вищої освіти.
15. Педагогічна система: характеристика, компоненти.
16. Педагогічний процес.
17. Закономірності педагогічного процесу.
18. Особливості та тенденції розвитку інноваційної педагогіки.
19. Гуманізація та демократизація педагогічного процесу.
20. Педагогіка творчості. Розвиток творчих здібностей у студентів.
21. Дидактика професійної освіти: характеристика.
22. Закони дидактики.

23. Закономірності освітньо-виховного процесу.
 24. Дидактичні системи навчання: порівняльний аналіз.
 25. Види та рівні пізнавальної активності студентів.
 26. Основні принципи дидактики.
 27. Структура та складові освітнього процесу у вищій школі.
 28. Логіка освітнього процесу.
 29. Мотиви навчання.
 30. Концепції навчання.
 31. Види навчання.
 32. Стилi навчання.
 33. Педагогічний контроль: умови ефективності, форми проведення.
- Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів.
34. Форми організації навчання у вищій школі.
 35. Методи навчання у вищій школі.
 36. Засоби навчання у ЗВО. Технічні засоби навчання.
 37. Віртуальне навчання. Позитивні та негативні аспекти віртуального навчання.
 38. Інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі ЗВО.
 39. Характеристика поняття «технологія навчання». Класифікація технологій навчання.
 40. Педагогічна технологія: характеристика. Як співвідносяться між собою «освітня технологія», «технологія навчання», «педагогічна технологія»?
 41. Інноваційні технології навчання у вищій школі (хмарні технології, mobile-навчання, blended-навчання, smart-освіта, STEM-освіта, віртуальні університети і т.д.).
 42. Види педагогічних технологій.
 43. Технологія дистанційного навчання.
 44. Педагогічна технологія – «перевернутий клас» (технологія перевернутого навчання).
 45. Електронне навчання у вищій школі. Сучасні види е-навчання.
 46. Науково-дослідна робота студентів у ЗВО.
 47. Професійні кризи особистості.

48. Гнучкість та ригідність особистості. Видова характеристика.
49. Емоційний інтелект. Соціальний інтелект.
50. Синдром «професійного вигорання» викладача ЗВО. Види професійного стресу педагога: інформаційний, емоційний та комунікативний стрес. Шляхи подолання стресових ситуацій.
51. Концепція відкритої освіти.
52. Концепція цифровізації освіти та навчання.

ПЕРЕЛІК ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ/ЗАЛІКОВИХ ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА»

1. Професійна педагогіка: предмет, мета, об'єкт, суб'єкт, завдання, функції.
2. Андрагогіка: характеристика, особливості. Андрагогічні основи професійного навчання особистості.
3. Інженерна педагогіка: характеристика, особливості.
4. Проаналізувати сутність педагогічних категорій «виховання», «навчання», «розвиток».
5. Основі категорії професійної педагогіки. Розкрити суть понять.
6. Криза освіти. Основні напрями реформування вищої освіти та науки у XXI столітті.
7. Поняття та елементи освіти.
8. Напрями розвитку сучасної освіти.
9. Моделі освіти.
10. Типи освіти. Види освіти.
11. Освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні.
12. Тенденції розвитку сучасної освіти в Україні.
13. Проблеми сучасної вищої освіти в Україні.
14. Державна політика в галузі вищої освіти.
15. Визначити упущення та виокремити переваги Закону України «Про вищу освіту».
16. Компетентнісний підхід у вищій школі. Поняття та види компетентностей. Професійні компетентності.
17. Методологія педагогіки вищої школи.
18. Методологічні підходи до педагогічного процесу вищої школи.
19. Освітні парадигми.
20. Освітнє середовище закладу вищої освіти.
21. Педагогічна система: характеристика, компоненти.
22. Педагогічний процес. Закономірності педагогічного процесу.
23. Принципи педагогічного процесу.
24. Особливості та тенденції розвитку інноваційної педагогіки.

25. Гуманізація та демократизація педагогічного процесу.
26. Педагогіка творчості. Розвиток творчих здібностей у студентів.
27. Основні категорії дидактики вищої школи.
28. Дидактика вищої школи: характеристика.
29. Закони дидактики.
30. Закономірності освітньо-виховного процесу.
31. Принципи навчання у вищій школі.
32. Дидактичні системи навчання: порівняльний аналіз.
33. Пізнавальна активність студентів.
34. Основні принципи дидактики.
35. Структура освітнього процесу у вищій школі.
36. Складові освітнього процесу: характеристика.
37. Логіка освітнього процесу.
38. Мотиви навчання.
39. Концепції навчання.
40. Види навчання.
41. Стилi навчання.
42. Педагогічний контроль: умови ефективності, форми проведення.
43. Оцінювання результатів освітньо-пізнавальної діяльності студентів.
44. Форми організації навчання у вищій школі.
45. Ділові ігри у вищій школі.
46. Методи навчання у вищій школі.
47. Засоби навчання у ЗВО. Технічні засоби навчання.
48. Віртуальне навчання.
49. Інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі ЗВО.
50. Характеристика поняття «технологія навчання». Класифікація технологій навчання.
51. Педагогічна технологія. Види педагогічних технологій.
52. Інноваційні технології навчання у вищій школі.
53. Навчання через соціальні мережі.
54. Технологія дистанційного навчання.
55. Інформатизація вищої освіти: сучасних підхід.

56. Електронне навчання у вищій школі.
57. Структура та особливості науково-педагогічного дослідження.
58. Методи науково-педагогічного дослідження.
59. Науково-дослідна робота студентів у ЗВО.
60. Емоційний та соціальний інтелект в професійному середовищі.
61. Концепція відкритої освіти.
62. Концепція цифровізації освіти та навчання.
63. Концепція навчання упродовж життя: формальне, неформальне, інформальне навчання..
64. Лекція: особливості, характеристика традиційні та сучасні види.
65. Розвиток конкурентоспроможної особистості.
66. Професійні кризи особистості.
67. Практичне заняття: особливості, характеристика традиційні та сучасні види.
68. Гнучкість особистості. Ригідність особистості.
69. Технологія перевернутого навчання.
70. Характеристика поняття «психічна інфляція».
71. Обґрунтувати свою позицію щодо педагогічного правила: «Будуй навчальний процес так, щоб накопичення нових знань одночасно закріплювало старі».
72. Обґрунтувати відповідь на запитання: як реалізувати правило: «Працюючи з усією аудиторією, пам'ятай про кожного студента»?
73. Скласти хронологічну таблицю визначальних подій з історії становлення професійної педагогіки.
74. Обґрунтувати твердження: «Освіта – відкрита, динамічна й водночас консервативна система».
75. У доборі змісту вищої педагогічної освіти існують різні підходи: політехнізм, прагматизм, енциклопедизм. Розкрити суть зазначених підходів. Визначити переваги та недоліки кожного з них. Яким, на Ваш погляд, має бути оптимальний підхід?
76. Скласти психологічний портрет «ідеального», на Вашу думку, студента.

77. Обґрунтувати твердження: «Навчатися і не розмірковувати над вивченим – даремно витрачений час. Розмірковувати не навчаючись – згубно» (Конфуцій).

78. Розробити графічну модель або скласти таблицю порівняння систем освіти двох країн (Німеччина, Англія, Франція, Україна). Одна з країн має бути зарубіжною, інша – Україна.

79. Розробити професійну модель фахівця з вищою освітою за Вашою спеціальністю.

80. Визначити професійні компетентності фахівця за Вашою спеціальністю.

81. Охарактеризувати освітнє середовище ЗВО (на прикладі ІФНТУНГ).

82. Пояснити суть синдрому «професійного вигорання» викладача ЗВО. Окреслити способи його зменшення. Охарактеризувати такі види професійного стресу педагога, як: інформаційний, емоційний, комунікативний. Запропонувати шляхи подолання стресових ситуацій.

83. Порівняти позитивні та негативні аспекти віртуального навчання.

84. Пояснити та розробити логічну схему зв'язків між поняттями «процес навчання», «учіння», «засвоєння».

85. Здійснити порівняльну характеристику пояснювально-ілюстративного, проблемного, програмованого підходів до процесу навчання, спираючись при цьому на переваги та недоліки кожного з них.

86. Визначити причини неуспішності студентів та запропонувати шляхи їх подолання.

87. На конкретному прикладі з окремої дисципліни розробити технологію реалізації проблемного навчання.

88. Розробити логічну структурну схему теми «Процес навчання».

89. Довести єдність освіти, розвитку, виховання та професіоналізації студента у процесі навчання.

90. Які сучасні методи та прийоми практикуються в досвіді педагогів ІФНТУНГ? Навести приклади.

91. Які методи, на Вашу думку, найбільш ефективні у викладанні предметів Вашого фаху? Відповідь обґрунтувати. Навести приклади.

92. Пояснити, чому не можна протиставляти викладання і навчання? Яку роль відіграє кожен із цих видів діяльності в сучасному процесі навчання?

93. Розробити програму підвищення рівня соціально-психологічної адаптації студентів.

94. Викладач задав домашню контрольну роботу. Під час перевірки він виявив дві цілком однакові правильні роботи з оригінальним нестандартним рішенням. Як повинен оцінювати роботи викладач? Відповідь обґрунтувати.

95. Скласти таблицю «Основні складові авторитету викладача».

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Форма титульного аркуша контрольної роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІФНТУНГ

*кафедра документознавства та
інформаційної діяльності*

КОНТРОЛЬНА РОБОТА З ДИСЦИПЛІНИ

«Професійна педагогіка»

Варіант ____

Виконав: магістр/аспірант гр. _____

(прізвище, ініціали)

Особистий підпис _____

Дата виконання роботи _____

Перевірила: доц. Романишин Ю. Л.

рік

ДОДАТОК Б

Таблиця Б.1. – Вибір варіанта для контрольної роботи з дисципліни «Професійна педагогіка»

Варіант	Порядковий номер	Прізвище та ініціали	Дата, особистий підпис	ППП, № залікової книжки (та сума двох останніх цифр), якщо порядковий номер починається з 21
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

ДОДАТОК В

ОЦІНЮВАННЯ ЛЕКЦІЇ*

кафедра – _____

лектор – наукова ступінь, вчене звання, посада, ПІП _____

навчальна дисципліна – _____

тема лекції – _____

критерії оцінювання	зміст критерію	оцінка	
		критеріальна	загальна
<i>Змістовність</i>	науковий рівень, відображення дискусійних питань, постановка наукових проблем		
	наявність узагальнень, переконливість		
	відповідність лекції змісту робочої програми і ОПП		
	виховна роль		
<i>Професійна спрямованість</i>	формування професійного світогляду студентів на лекції		
	зв'язок лекційного матеріалу з професійними інтересами підготовки фахівців		
<i>Методичний рівень</i>	застосування методів та прийомів активізації пізнавальної діяльності студентів		
	використання елементів зворотнього зв'язку		
	наявність міжпредметних та міжтематичних зв'язків при викладанні лекційного матеріалу		
<i>Структура лекції</i>	формування мети, наявність плану та літературних джерел		
	чітка композиційна побудова		
	логічна послідовність та взаємозв'язок окремих частин лекції		
	виділення головних ідей та мотивів		
<i>Стиль лекції</i>	ясність, чіткість і доступність викладення думок		
	темп викладення матеріалу		
	наочність інформації		
	застосування технічних засобів навчання		
	наявність контакту з аудиторією		
<i>Майстерність викладача</i>	рівень вільного володіння лекційним матеріалом		
	емоційність, культура мовлення		
	зовнішній вигляд		
	тактовне ставлення до студентів		
	уміння зняти напруження і втому аудиторії		

Недоліки: _____

Побажання для подальшого вдосконалення професійної та педагогічної майстерності: _____

ДЯКУЮ ЗА СПІВПРАЦЮ!

*Мачинська Н.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 180 с.

ДОДАТОК Г

ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНОГО/СЕМІНАРСЬКОГО/ЛАБОРАТОРНОГО ЗАНЯТТЯ*

кафедра – _____

лектор – наукова ступінь, вчене звання, посада, ПІП _____

навчальна дисципліна – _____

тема лекції – _____

критерії оцінювання	зміст критерію	оцінка	
		критеріальна	загальна
<i>Змістовність практичного заняття</i>	- відповідність теми практичного заняття змісту робочої програми та ОПШ		
	- відповідність змісту практичного заняття сучасним проблемам господарської/виробничої практики в даній галузі		
	- рівень досягнення мети практичного заняття		
	- рівень повноти розкриття тематичних питань		
<i>Професійна спрямованість</i>	- формування професійного світогляду студентів на занятті		
	- зв'язок практичного матеріалу з професійними інтересами підготовки фахівців в галузі		
	- розширення соціальної сутності проблемних питань під час заняття		
<i>Методичний рівень</i>	- застосування методів та прийомів активізації пізнавальної діяльності студентів		
	- використання елементів зворотнього зв'язку на всіх етапах засвоєння навчальної інформації		
	- роз'яснення складних елементів навчального матеріалу		
	- наявність наочної інформації і технічних засобів навчання		
	- наявність методичних вказівок для самостійної роботи		
	- наявність тестів або інших завдань для самоконтролю знань студентів		
<i>Структура практичного заняття</i>	- визначення теми та мети практичного заняття		
	- наявність методичних вказівок		
	- надання переліку рекомендованої літератури для поглиблення вивчення окремих тем та питань		
	- організація процесу навчання студентів		
	- організація зворотнього зв'язку на етапах закріплення певного навчального досвіду		
	- організація об'єктивного контролю освітньої діяльності студентів в кінці практичного заняття		
<i>Майстерність викладача</i>	- рівень вільного володіння практичним матеріалом		
	- уміння заохотити студентів до більш якісної освітньої діяльності		
	- уміння організувати дискусію та обговорення навчального матеріалу		
	- культура мовлення		
	- тактовне ставлення до студентів		
	- уміння зняти напруження та втому аудиторії		

Недоліки: _____

Побажання для подальшого вдосконалення професійної та педагогічної майстерності: _____

ДЯКУЮ ЗА СПІВПРАЦЮ!

* Мачинська Н.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 180 с.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Биков В., Лещенко М., Тимчук Л. Цифрова гуманістична педагогіка. 2017, 181 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/710669/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A6%D0%93%D0%9F.pdf>
2. Варій М., Ортинський В. Основи психології і педагогіки. Львів, 2017. 548 с.
3. Вінтонів Х. Особливості вебінару як інноваційної технології навчання. *Інформація та документ у сучасному науковому дискурсі: зб. наук. статей VI Всеукр. дистан.наук.-практич. конф. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ. 2020. С. 31-35.*
4. Вітвицька С. С. Дидактика вищої школи. Сучасні технології в освіті. *Основи педагогіки вищої школи: підручник. Київ: ЦУЛ, 2011. С. 161-221.*
5. Гетьманова Т. Дистанційне навчання як один з інструментів безперервної інформаційно-бібліотечної освіти. *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. 2022. № 3. С. 48-50.*
6. Глібовицька Н. І. Методологія та організація наукових досліджень, академічна доброчесність: конспект лекцій. Івано-Франківськ, 2022. 83 с.
7. Дистанційна вища технічна освіта в умовах карантину. *Вища освіта. 2020. №2. С. 67-74.*
8. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2015. 304 с.
9. Жигір В., Чернега О. Професійна педагогіка. Київ, 2016. 336 с.
10. Зязюн І. А. Розвиток педагогічної майстерності викладача ВНЗ непедагогічного профілю в умовах інформаційно-технологічного суспільства: монографія. Київ, 2012. 390 с.
11. Карпаш М. О. Вища інженерна освіта фахівців нафтогазового комплексу в умовах сталого енергетичного розвитку. *Розвідка та розробка нафтових і газових родовищ. 2014. №3. С. 190-194.*
12. Коломієць Л., Семенова А. Дистанційне навчання та якість освіти: парадигмальна криза людиноцентризму освітньої політики, або Про роль особливості педагога. *Вища школа. 2020. № 11-12. С. 7-29.*

13. Малярчук О. М, Янишин О. К., Малик Г. Д. Педагогіка і психологія вищої школи: конспект лекцій. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2022. 103 с.

14. Ніколаєва С. Ю., Коваль Т. І. Використання інформаційно-комунікаційних технологій для формування науково-дослідницької компетентності майбутніх докторів філософії. *Інформаційні технології та засоби навчання*. 2019. Т. 70. №2. С. 237-256. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewjanYji9s_qAhUimYsKNHYTRC1YQFjABegQIBBAB&url=https%3A%2F%2Fjournal.iitta.gov.ua%2Findex.php%2Fittl%2Farticle%2Fview%2F2739%2F1474&usg=AOvVaw1ymzBu_O0ZjhxgE7M3rdl5

15. Пятковська І. О. Стратегія сталого розвитку та інженерна освіта: конспект лекцій. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ. 2020. 91 с.

16. Романишин Ю. Л. Знання-орієнтована інформаційна діяльність засобами соціальних комунікацій: навчальний посібник. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2022. 190с.

17. Романишин Ю. Л., Бурківська Л. Ю. Педагогіка вищої школи: конспект лекцій. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. 106 с.

18. Тимків Н. Професійна підготовка фахівців нафтогазової галузі у технічних університетах України: монографія. Київ, 2020. 420 с.

19. Шеремет М., Супрун Д. Вища школа України в ракурсі інтеграції до європейського науково-освітнього простору. *Вища освіта України*. 2021. № 3. С. 46-52.

20. Царева О. С., Подубинська Н. Д. Інтеграція інтерактивних методів навчання в процес викладання дисциплін інформаційного циклу. *Економіко-управлінські аспекти трансформації та інноваційного розвитку галузевих і регіональних суспільних систем в сучасних умовах*: матеріали II Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2020. С. 251-252.

Додаткова література

1. Гуревич Р. С. та ін. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід. Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2012. 348 с. URL: <http://kist.ntu.edu.ua/textPhD/itn.pdf>

2. Дурняк Б. В., Михайлишин Г. Й., Пасека Н. М. та ін. Інформаційна технологія активізації процесів навчання: монографія. Львів: Укр. акад. друкарства, 2019. 184 с.

3. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

4. Коваленко С., Пономаренко Л. Від дистанційної освіти до «освіти у смартфоні»: цифрова освіта та роль освітянських бібліотек в її розвитку. *Вісник Книжкової палати*. 2020. № 8. С. 30-37.

5. Козлакова Г., Озерян О. Тренінгові технології навчання магістрантів як майбутніх менеджерів освітніх закладів. *Вища освіта України*. 2020. № 4. С. 53-60.

6. Костікова І. І. Електронна педагогіка: монографія. Харків: «Смугаста типографія», 2015. 160 с.

7. Романишин Ю. Л., Потеряйло Л. О. Функціональні аспекти адаптивності технологій дистанційного навчання. *Інформація, комунікація, суспільство: матеріали VII Міжнародної наукової конференції ІКС-2018*. Львів, 2018. С. 287-288.

8. Романишин Ю. Л. Особливості передачі знань в контексті он-лайн базованого навчання. *Педагогічні науки: збірник наукових праць*. Херсон, 2019. Вип. 88. С. 174-180. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2019-88-29>

9. Романишин Ю. Л. Методологічні аспекти впровадження соціально-комунікативних комп'ютер-базованих технологій навчання у ВНЗ. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, практика: зб. наук. пр.* Київ-Вінниця. 2018. Вип. 51. С. 368-374. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2018-51-368-374>

10. Романишин Ю. Л., Шекета В. І., Магас Б. Я. Формування навчально-професійної мотивації студентів у технічних закладах вищої освіти. *Науковий вісник Льотної академії. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький: ЛА НАУ, 2019. Вип. 5. С. 212-217. DOI: <https://doi.org/10.33251/2522-1477-2019-5-212-217>

11. Романишин Ю. Л., Шекета В. І. Формування інформаційно-комунікаційного навчального середовища передачі знань в закладах вищої освіти. *Інноваційна педагогіка: науковий журнал*. Одеса. 2019. Вип. 12. Т. 1. С. 185-190. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085.2019.12-1.41>

12. Romanyshyn Y., Sheketa V., Kalambet Y., et al. Social-Communication Web Technologies in the Higher Education as Means of Knowledge Transfer. *Computer Sciences and Information Technologies: Proceedings of the IEEE 14th International Scientific and Technical Conference. CSIT-2019, Lviv, Ukraine, 17-20 September, 2019. Vol. 3. P. 35–39. DOI: <https://doi.org/10.1109/STC-CSIT.2019.8929753>*

13. Романишин Ю. Л., Шекета В. І. Інформаційне моделювання процесів обміну даними та знаннями в навчальному середовищі ЗВО. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи: збірник наукових праць*. Київ, 2019. Вип. 70. С. 218-223. DOI: <https://doi.org/10.31392/2311-5491/2019-70.52>

14. Романишин Ю. Л., Пасека М. С., Пасека Н. М., Шекета В. І. Групова динаміка ефективних команд розробників: монографія. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2022. 302 с.

15. Сікорський П., Колодій І. Формування нових технологій навчання у закладах вищої освіти. *Вища освіта України*. 2019. № 2. С. 68-76.

16. Сусь Б. Самостійна навчальна діяльність студентів в умовах комп'ютеризації навчального процесу. *Вища школа*. 2016. №9. С. 95-102.

17. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. Київ: Академвидав, 2014. 455 с.

18. Тимків Н. М. Міжнародна професійна комунікація інженерів-нафтовиків: навч.-метод. посіб. Київ, 2020. 256 с.

19. Тимків Н. М. Інженерна педагогіка як теоретична основа підготовки фахівців нафтогазової галузі. *Педагогіка і психологія*. 2017. №3. С. 51-59.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека НАПН України. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/>
2. Лабораторія електронних навчальних ресурсів Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (ivet-ua.science). URL: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=w1t2tugAAAAJ&hl=uk&cstart=20&pagesize=20>
3. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>
4. Інформаційні технології в освіті. URL: <http://ite.kspu.edu/>
5. Інформаційні технології та засоби навчання. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt>